[2024] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 670: 2024 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 626

ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3114)

23 ਅਗਸਤ 2024

[ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ* ਅਤੇ ਮਨੋਜ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ

ਜੇਕਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਅਤੇ 420 ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 - ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ - ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 2 ਦੁਆਰਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 406, 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਕੁਝ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ - ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਥਿਤ: ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ-ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ-ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੂਰਵ-ਗਿਆਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

*ਲੇਖਕ

'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇਗਾ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ - ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ss ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। 406 ਅਤੇ 420 - ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 420-ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 406 ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 420-ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ, ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ - ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਪਰ ਉਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ - ਅੱਜ ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੋਈ ਰਿਕਵਰੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11, 12, 14, 18, 19, 21, 26, 27, 31, 32, 39, 40, 45]

ਪੀਨਲ ਕੋਡ, 1860 - ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 420 ਦੇ ਤਹਿਤ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ - ਖਾਸ ਸਮੱਗਰੀ - ਇਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ:

ਸਥਿਤ: ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ, ਧਾਰਾਵਾਂ 406 ਅਤੇ 420 ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੈ –

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਣਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਚਰਣ ਇਕਮਾਤਰ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਭਾਵ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਕਿ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਇਸ 'ਤੇ ਦਬਦਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਭਾਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹਨ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ - ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਝੂਠੀ/ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਉਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 25, 26, 30]

ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ, 1973 - ਧਾਰਾ 202 - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਜਾਂਚ - ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ - ਅਧੀਨ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 6,7]

ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਖੇਧੀ - ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ - ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰੀਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ:

ਸਥਿਤ: ਆਈਪੀਸੀ ਲਗਭਗ 162 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਏ ਸੰਹਿਤਾ-ਬੀਐਨਐਸ ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ 01.07.24 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ - ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰੀਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ - ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਹੈ - ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਐਫਆਈਆਰ ਤੋਂ ਮਾਮਲਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਏ ਕਿ ਕੀ

ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸੱਚਮੁੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ। ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ - ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ - ਦੋ ਅਪਰਾਧ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ - ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ - ਆਈਪੀਸੀ (ਹੁਣ ਬੀਐਨਐਸ, 2023) ਦੇ ਦੋ ਉਪਬੰਧ ਜੁੜਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। [ਪੈਰਾ 41-43]

ਕੇਸ ਲਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਡੀ.ਐਨ. ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ [1972] 3 ਐਸਸੀਆਰ 973 (1972) 3 ਐਸਐਸਸੀ 414 : ਏਆਈਆਰ 1972 ਐਸ.ਸੀ. 1607 : (1972) ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ.1037; ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਗਵਾ ਬਨਾਮ ਵੀਰੰਨਾ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗੱਪਾ ਕੰਜਲਗੀ [1976] ਸਹਾਇਤਾ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 123 : (1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 736; ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ [1997] ਸਹਾਇਤਾ 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 12 : (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 749; ਮਹਿਮੂਦ ਉਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਖਜ਼ੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਟੁੰਡਾ [2015] 4 ਐਸਸੀਆਰ 841 : (2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 420; ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. [2015] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 377 : (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 609; ਐਸ.ਡਬਲਯੂ. ਪਲਨੀਤਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ & ਹੋਰ। [2001] ਪੂਰਕ 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 397 : (2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 241; ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2009] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 563 : : (2009) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 712 : (2009) ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ.. 3462 (ਐਸ.ਸੀ); ਲਲਿਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2024 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 171 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਮਿਡਈਸਟ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਿਡ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਮੇਸਕੋ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਝਾਰ 301 - ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਯਾਦ ਪੱਤਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਅਬਾਨੀ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ, ਏਆਈਆਰ 1950 ਕੈਲ 437; ਆਰ.ਆਰ. ਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ [1951] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 312 ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 207; ਤਿਲਕ ਨਗਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਸਟੇਟ (2011) 15 ਐਸਸੀਸੀ 571; ਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ (ਐਨਸੀਟੀ ਆਫ਼

ਦਿੱਲੀ) [2012] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 696 : (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 424; ਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਮਰੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ੂਨ ਕੁਮਾਰ ਸੁਰੇਖਾ ਅਤੇ ਹੋਰ। (1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 823; ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤਲਾਲ ਨਥਾਲਾਲ [1968] 2 ਐਸਸੀਆਰ 408 ਵੇਲਜੀ ਰਾਘਵਾਜੀ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ; [1965] 2 ਐਸਸੀਆਰ 429 ਜਸਵੰਤਰਾਏ ਮਨੀਲਾਲ ਅਖਾਨੇ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ [1956] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 483 ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ, ਐਸਪੀਈ, ਐਸਆਈਯੂ (ਐਕਸ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ [1996] ਪੂਰਕ 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 360 : (1996) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 591 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕਰਤੱਬਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਮਨ ਦਾ ਹੁਕਮ; ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ; ਧੋਖਾਧੜੀ; ਸੰਮਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ; ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ; ਪੂਰਵ-ਗਿਆਨ ਪੜਾਅ; ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੌਂਪਣਾ; ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ; ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਅਸਲ; ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਏ ਸੰਹਿਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦਾ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3114

2023 ਦੇ ਏ 482 ਨੰਬਰ 15453 ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 03.04.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਸੁਹੇਲ ਦੱਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸੰਕਲਪ ਗੋਸਵਾਮੀ, ਅਜ਼ਹਰ ਆਲਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀ. ਵਿਜੇਲਕਸ਼ਮੀ ਮੈਨਨ, ਐਡਵ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਰਜਤ ਸਿੰਘ, ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਾਰਥਕ ਚੰਦਰ, ਰਾਘਵ ਗਰਗ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਨਿਰਣਾ

ਜੇ.ਬੀ. ਪਾਰਦੀਵਾਲਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਅਪੀਲ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਸਥਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 03.04.2024 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 15453 ਆਫ਼ 2023 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਖੁਰਜਾ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 547 ਆਫ਼ 2021 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 28.02.2023 ਦੇ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2. ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

(i) ਇੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਅਸਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਆਈਪੀਸੀ") ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 420 ਅਤੇ 120 ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਖੁਰਜਾ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ:

“ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਸਵਰਗੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਗਵਤ ਸਵਰੂਪ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਪੁੱਤਰ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਮੰਡੀ, ਖੁਰਜਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫਰਮ ਅਗਰਵਾਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ 1990 ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ 1940 ਲਿਮਟਿਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ, ਜੌਂ ਅਤੇ ਜਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ, ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁਖੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀਐਸ ਵੇਦੀ ਅਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਕੱਤਰ ਸਹਿਗਲ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤੋਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਦਾਣੇ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਤੇ ਉਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਹੁਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਲ 2017 ਤੱਕ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਿਯਮਤ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੀਵ ਚਰਨ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਨੂੰ 9,11,434 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਬਕਾਇਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ. ਐਸ. ਵੇਦੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਸਕੱਤਰ ਜੀ. ਐਸ. ਵੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਕਾਇਆ ਸਿਰਫ਼ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ

ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਮਹੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਵਾਸੀ ਨਵਲਪੁਰਾ ਖੁਰਜਾ ਅਤੇ ਚਿਰਾਗ ਅਗਰਵਾਲ ਪੁੱਤਰ ਵਿਜੇ ਅਗਰਵਾਲ ਵਾਸੀ ਮਾਲਪੁਰਾ, ਖੁਰਜਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਝਗੜਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ 1940 ਲਿਮਟਿਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਦੇ ਪੈਸੇ ਹੜੱਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 18 ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 25.07.2021 ਨੂੰ ਕੋਤਵਾਲੀ ਖੁਰਜਾ ਨਗਰ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ-ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 06.08.2021 ਨੂੰ, ਐਸਐਸਪੀ ਸਰ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਡਾਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਸਮੇਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਓ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਓ।

ਮਿਤੀ 27.08.2021”

(ii) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸਕੱਤਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਹੈ। ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਜਵੀ ਖਰੀਦਦੇ ਸਨ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਘੋੜਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਆਉਣ ਲਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 9,11,434/- ਰੁਪਏ (ਨੌ ਲੱਖ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਚੌਂਤੀ) ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(iii) ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਪਰ 1973 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਸੀਆਰਪੀਸੀ") ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“ਗਵਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ ਪੁੱਤਰ ਵਿਪਿਨ ਅਗਰਵਾਲ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 34 ਸਾਲ, ਪੇਸ਼ਾ-ਕਾਰੋਬਾਰੀ, ਨਿਵਾਸੀ 13, ਮਾਲਪੁਰਾ, ਸੁਭਾਸ਼ ਰੋਡ, ਖੁਰਜਾ, ਪੀਐਸ ਖੁਰਜਾ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਅੱਜ 08.3.22 ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:- ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਇੱਕ ਫਰਮ ਅਗਰਵਾਲ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਜੋ ਨਵੀਂ ਮੰਡੀ ਖੁਰਜਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਕਲੱਬ 1940 ਲਿਮਟਿਡ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮ ਤੋਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੀਵ ਚਰਨ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮ ਨੂੰ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਹਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਫਰਮਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ.ਐਸ. ਬੇਦੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਐਚ.ਕੇ. ਉੱਪਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਘੋੜਿਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਏ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਅਗਰਵਾਲ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਪਿਨ ਅਗਰਵਾਲ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹਾਂ।

(iv) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਬਿਆਨ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ। ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

“ਗਵਾਹ ਦਾ ਨਾਮ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਉਮਰ 33 ਸਾਲ ਕਿੱਤਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਿਵਾਸੀ ਨਵਲਪੁਰਾ, ਖੁਰਜਾ ਥਾਣਾ ਖੁਰਜਾ ਨਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਅੱਜ 08.03.22 ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ:

ਮੈਂ ਪਿਛਲੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਫਰਮ ਅਗਰਵਾਲ ਉਦਯੋਗ, ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਮੰਡੀ ਖੁਰਜਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਬੁੱਕਕੀਪਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਫਰਮ ਤੋਂ, ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਕਲੱਬ 1940 ਲਿਮਟਿਡ ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਫਰਮ ਹੈ। ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਦਾਣਾ ਅਤੇ ਜਵੀ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੇ ਐਸ ਬੇਦੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਐਚ ਕੇ ਉੱਪਲ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਵੀ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਰਮ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੇ ਬਿੱਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਫਰਮ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸੰਜੀਵ ਚਰਨ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਦਾਣਾ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਦਾ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕ ਬਚ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਚਿਰਾਗ ਅਗਰਵਾਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਏ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਪਿਨ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਇੱਥੇ ਆਏ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(v) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

“ਮਿਤੀ:- 28.02.2023

ਫਾਈਲ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਪਿਨ ਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ ਵੱਲੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਆਦਿ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਭਾਵ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਫਰਮ ਸਾਲ 1990 ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਨੂੰ ਘੋੜਿਆਂ ਦਾ ਦਾਣਾ, ਜੌਂ ਅਤੇ ਜਵੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ, ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਵੇਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਚਿਨ ਸਹਿਗਲ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿੱਲ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ

ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਹੁਣ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨਗੇ। ਸਾਲ 2017 ਤੱਕ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਿਯਮਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਤੋਂ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਜੇ.ਐਸ. ਵੇਦੀ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਦਿੱਲੀ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਕਾਜਿਮ ਅਲੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹੱਥੋਪਾਈ ਹੋ ਗਈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ 18 ਜੂਨ 2020 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਖੁਰਜਾ ਨਗਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ 06.08.2021 ਨੂੰ ਐਸਐਸਪੀ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ, ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਗਵਾਹ ਅੰਕਿਤ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਰਜਿਸਟਰੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਇੱਕ ਫੋਟੋਕਾਪੀ, ਨੈੱਟ ਰਸੀਦ ਡਾਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਬਿੱਲ ਬੁੱਕ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਕਾਪੀਆਂ, ਬਾਕੀ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਕਾਪੀ, ਮਾਲ ਦੀ ਰਸੀਦ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਬਾਕੀ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਤੀ ਰਸੀਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 200 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ, "1990 ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ। ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਕਰੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੌਂ ਲੱਖ ਗਿਆਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਚਾਰ ਸੌ ਚੌਂਤੀ ਰੁਪਏ ਦੇਣਦਾਰ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਪੈਸੇ ਮੰਗੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੈਂਸਰ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹਾਂ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚੇ ਹੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।"

ਫਾਈਲ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਾਰੀ ਸਬੂਤ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 200 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਕਲੱਬ, ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜੇਐਸ ਬੇਦੀ, ਐਚਕੇ ਉੱਪਲ, ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਚਰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹਨ।

<u>ਆਰਡਰ</u>

ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕੋਰਸ ਕਲੱਬ, ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਹਾਰਸ ਟ੍ਰੇਨਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜੇਐਸ ਬੇਦੀ, ਐਚਕੇ ਉੱਪਲ, ਕਾਜ਼ਿਮ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਚਰਨ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਸੰਮਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਮਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਇੱਕ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਸੰਮਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੂਚੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਫਾਈਲ 27.04.2023 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।

3. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਖੁਰਜਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 28.02.2023 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ:

“15. ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਘੋੜਿਆਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਓਟਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ

'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ 'ਤੇ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਵੱਖਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਸਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਅਤੇ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

16. ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਵਾਲੀਆ ਰਕਮ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 2 ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਹੈ। ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਉਸਨੇ 1995 ਤੋਂ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਸਾਲ 2017 ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

17. ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨਵੌਇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਨਵੌਇਸ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਲਾਹ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇਨਵੌਇਸਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਮਿਲਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ (1940) ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਵੱਖਰੀ ਇਕਾਈ ਨਹੀਂ ਹਨ।

18. ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਕੰਪਨੀ' ਨੂੰ ਓਟਸ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1995 ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 1995 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਓਟਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁਝ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ

ਰੱਖਿਆ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 1995 ਤੋਂ 2017 ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ 'ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

19. ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਬਦਨੀਤੀ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ 9,11,434 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

6. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿ ਕੇਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰੀਖਣ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ ਸਿਰਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪੇਟੈਂਟ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਤਾਂ ਬੇਸ਼ੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਉਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਅਸੰਭਵਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ

ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਦੇਖੋ: ਡੀ.ਐਨ. ਭੱਟਾਚਾਰਜੀ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ :(1972) 3 ਐਸਸੀਸੀ 414 : ਏਆਈਆਰ 1972 ਐਸ.ਸੀ. 1607: (1972 ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ.1037)।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹਨ। ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜਾਂ ਝੂਠ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੱਕ - (i) ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ (ii) ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ (iii) ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਚਾਅ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਕਿ ਕੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਸੰਭਵਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਤਲੀ ਸੀਮਾ ਰੇਖਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਫੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਜਾਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਜੇਕਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਦੇਖੋ:] ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਗਵਾ ਬਨਾਮ ਵੀਰੰਨਾ ਸ਼ਿਵਲਿੰਗੱਪਾ ਕੰਜਲਗੀ

(1976) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 736]। ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦਾਹਰਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"(1) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਏ ਗਏ ਬਿਆਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

3) ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ ਮਨਮੋਹਕ ਅਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਹੈ; ਅਤੇ

(4) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਸ ਹੋਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਘਾਟ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕੰਮ।

8. ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਹਰੇਕ ਦੰਡ ਭਾਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

I. ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ?

II. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਮਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

<u>ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ</u>

9. ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

10. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਰੇਸ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਘੋੜਿਆਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਜਵੀ ਦੀਆਂ ਖੇਪਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕਲੱਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਲੱਬ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਲੱਬ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਵੀ ਦੀ ਖੇਪ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 9,11,434/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ।

11. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 406, 420 ਅਤੇ 120ਬੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੀ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ।

12. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਮਵਰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।

13. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਗਵਾਹ ਲਿਆਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇੱਕ ਚੁੱਪ ਦਰਸ਼ਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ

ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਦੇਖੋ: ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ : (1998) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 749]

14. ਜਿੱਥੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਜਾਂ ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਵੱਲੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਕੰਪਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਾਰੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿੱਧੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਜਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕਿ ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦਾ ਮੂਲ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇਗਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਅਤੇ 3 ਇੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਇੱਕ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਵੇ। ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਜੋ ਵਿਕਾਰਯੋਗ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨਗੇ।

15. ਲੀਗਲ ਰਿਮੈਂਬਰੈਂਸਰ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਅਬਾਨੀ ਕੁਮਾਰ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਏਆਈਆਰ 1950 ਕੈਲ 437 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ, ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਸੀ. ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਸਨ) ਰਾਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ: "... ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 190 ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹਾਂ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ

ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਧਿਆਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖਰਜੀ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ "ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ" ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਗਲਤ ਅਰਥ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। "ਨੋਟਿਸ ਲੈਣਾ" ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਹੁਣ ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, - ਧਾਰਾ 200 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਭੇਜਣਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗਾਂ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ, ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਚ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਚੀਫ਼ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

16. ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਆਰ.ਆਰ. ਚਾਰੀ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1951 ਐਸਸੀ 207 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

17. ਤਿਲਕ ਨਗਰ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਸਟੇਟ (2011) 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 571 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ,

ਤਾਂ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"11. ਵਿਰੋਧੀ ਬੇਨਤੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਲੂਥਰਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਜਨ ਲਾਲ [1992 ਸਪੁਰਦਗੀ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 335 : 1992 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸੀ.ਆਰ.ਆਈ.) 426]। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਗਾਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

12. ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ 21-6-2010 ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

18. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੇਗਾ।

19. ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(2015) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 420 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹਿਮੂਦ ਉਲ ਰਹਿਮਾਨ ਬਨਾਮ ਖਜ਼ੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਟੁੰਡਾ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ :-

22... ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਨਗੇ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗਾ... ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰੇਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਘਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸੰਕੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 202 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੁਆਰਾ ਮਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ... ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੂਸ਼ਣ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ) (2012) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 424 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੈਪਸੀ ਫੂਡਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਮਨ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਣ-ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਣਾ "ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ" ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਆਧਾਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੈਣਾ', ਧਾਰਾ 190, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਅਤੇ 'ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ', ਧਾਰਾ 204, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਤ, ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। [ਫੈਸਲਾ ਵੇਖੋ ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ ਬਨਾਮ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. : (2015) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 609]।

23. ਵਿੱਚ ਸੁਨੀਲ ਭਾਰਤੀ ਮਿੱਤਲ (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 204 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ:

53. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਾਰਾ 204 ਵਿੱਚ "ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਏ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚਾਲੀ ਸਾਲ, ਜੇਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਨਜ਼ਰੇ ਗਲਤ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ

24. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਡਬਲਯੂ. ਪਲਨੀਤਕਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2002) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 241 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ (ਧਾਰਾ 406 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਯਾਨੀ ਧੋਖਾਧੜੀ (ਧਾਰਾ 420) ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"9. ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੱਤ ਹਨ (i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਦਬਦਬਾ ਰੱਖਣਾ, (ii) ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ (ਏ) ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ (i) ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, (ii) ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ, ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਛੂਹਦਾ ਹੈ।

10. ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤ ਹਨ: (i) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਭਰਮਾਉਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, (ii (ਏ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ; ਜਾਂ (ਬੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਛੱਡ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ (iii) (ii)(ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਭੁੱਲ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰੀਰ, ਮਨ, ਵੱਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ (ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ) ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ (ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ) ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੱਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ (ਧਾਰਾ 406 ਆਈਪੀਸੀ) ਬਣਾਉਣ ਲਈ: -

1) ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਦਬਦਬਾ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ

2) ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ :-

(ਓ) ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਬਦਲੀ ਕੀਤੀ, ਜਾਂ

(ਅ) ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ:

i. ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਾਂ

ii. ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (ਦੇਖੋ: ਐਸ.ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਪਲਨੀਤਕਰ (ਸੁਪਰਾ)।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 420 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ:

1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਭੁੱਲ-ਚੁਕਾਈ ਦੁਆਰਾ;

2) ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਜਾਂ

3) ਇਹ ਸਹਿਮਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੇਗਾ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਛੱਡਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਜੋ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ (ਦੇਖੋ: ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2009) 7 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 712 : (2009) ਸੀ.ਆਰ.ਐਲ.ਜੇ. 3462 (ਐਸ.ਸੀ.)

26. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਾਦਾ ਪਾਠ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤੱਤ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਾਹ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 415 ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਹੈ।

28. ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਦੰਡਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ

ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਗਲਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ, ਮਰਦਾਨਾ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਚਮਰੀਆ ਬਨਾਮ ਬਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸੁਰੇਖਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1973) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 823 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“4. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 420 ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ ਸਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਛੋਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਧਾਰਾ 420 ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 35,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਬੇਈਮਾਨ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ 35,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਡਰਾਂਗ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਦੇਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ 'ਤੇ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

29. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਧਾਰਨ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਕੀ ਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ।

30. ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਗੱਲ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਿਰਣਾ ਬਾਅਦ ਦੇ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ, ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਆਚਰਣ

ਇਕਲੌਤਾ ਟੈਸਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਭਾਵ ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਇਸ ਉੱਤੇ ਦਬਦਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਰੋਸੇ 'ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਪਰਾਧ, ਭਾਵ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਵਾਲਾ ਇਰਾਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਸੰਕਲਪ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਲਈ, ਝੂਠੀ ਜਾਂ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਯਾਨੀ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਇਰਾਦਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

31. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਯਾਨੀ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਰਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵੇਚੇ ਗਏ ਸਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406 ਤਸਵੀਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਇਨਵੌਇਸ ਕਲੀਅਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

32. ਭਾਵੇਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 420 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਭਾਵ, ਧੋਖਾਧੜੀ, ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

33. ਇਹ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਸਵੰਤ ਲਾਲ ਨਥਾਲਾਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ (1968) 2 ਐਸਸੀਆਰ 408 ਧਾਰਾ 405 ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ "ਸਪੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ "ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ "ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੇ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਵੇਖੋ ਵੇਲਜੀ ਰਾਘਵਾਜੀ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ। [(1965) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 429] ਕੋਈ ਵੀ ਟਰੱਸਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਵਾਸ। ਪਰ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਟਰੱਸਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਕਨੀਕੀਤਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਵੇਖੋ ਜਸਵੰਤਰਾਇ ਮਨੀਲਾਲ ਅਖਾਨੇ ਬਨਾਮ ਬੰਬੇ ਰਾਜ [1956 ਐਸਸੀਆਰ 483] "ਸਪੁਰਦਗੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਿਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ਼ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ "ਸਪੁਰਦਗੀ" ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

34. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੈਂਟਰਲ ਬਿਊਰੋ ਆਫ਼ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ, ਐਸਪੀਈ, ਐਸਆਈਯੂ (ਐਕਸ), ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਡੰਕਨਜ਼ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਕਲਕੱਤਾ ਵਿੱਚ (1996) 5 ਐਸਸੀਸੀ 591 ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 405 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

“27. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ "ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ" ਜਾਂ "ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਦਬੇ ਨਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਆਪਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ

ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬੇਈਮਾਨੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ 'ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ' ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਦਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਲਾਭ ਲਈ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 405 ਆਈਪੀਸੀ ਵਿੱਚ 'ਟਰੱਸਟ' ਸ਼ਬਦ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟਰੱਸਟੀ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲੈਣ ਵਾਲਾ, ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਜੇ ਵੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਮਾਨ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਉਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗਿਰਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [...] ”(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

35. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁਝ ਸੌਂਪਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮਾਲਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਲ ਵਿਕਰੀ ਐਕਟ, 1930 ਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਧਾਰਾ 20 ਅਤੇ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਡਿਲੀਵਰੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

“20. ਡਿਲੀਵਰੀਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਾਮਾਨ। — ਜਿੱਥੇ ਡਿਲੀਵਰੀਯੋਗ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿ ਕੀਮਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ, ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

24. ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਜਾਂ "ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ" ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ। — ਜਦੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਜਾਂ "ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ" ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ 'ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਡਿਲੀਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-

(ਓ) ਜਦੋਂ ਉਹ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ;

(ਅ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਪਰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ।"

36. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਡਿਲੀਵਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਾਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਸੌਂਪਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ, ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਦਾਰ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਵਲ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ [ਦੇਖੋ: ਲਲਿਤ ਚਤੁਰਵੇਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ: 2024 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 171 ਅਤੇ ਮੱਧ ਪੂਰਬੀ ਇੰਟੀਗਰੇਟਡ ਸਟੀਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (ਐਮਈਐਸਸੀਓ ਸਟੀਲ ਲਿਮਟਿਡ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ: 2023 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਔਨਲਾਈਨ ਝਾਰਖੰਡ 301]

37. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਾਗਵਾ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

38. ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਰਕਮ ਉਸ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

39. ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਅਜਿਹਾ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਗੁਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

40. ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅੰਤਿਮ ਸਿੱਟਾ

41. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਆਮ ਰਵੱਈਏ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ। ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤ ਗਣਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੰਹਿਤਾ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. 1862 ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਲਗਭਗ 162 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਰਿਹਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਿਆਏ ਸੰਹਿਤਾ ("ਬੀ.ਐਨ.ਐਸ.") ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ 1 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਿੱਚ ਬਰੀਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

42. ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਅਪਰਾਧ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਐਫਆਈਆਰ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਕਿ ਕੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸੱਚਮੁੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਆਮ ਅਭਿਆਸ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਮਕੈਨੀਕਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਜਾਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਹੀ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ।

43. ਇਹ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਰੀਕ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਇੱਕੋ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। ਆਈਪੀਸੀ (ਹੁਣ ਬੀਐਨਐਸ, 2023) ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਜੁੜਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ।

44. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

45. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਖੁਰਜਾ, ਬੁਲੰਦਸ਼ਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

46. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

47. ਅਸੀਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੈਂਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

<u>ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-</u> ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ